

# WADERS BREEDING ON WET GRASSLANDS

*Wader Study Group Bulletin*  
Number 61, Supplement  
April 1991



edited by  
Hermann Hötter,  
with the assistance of Nicholas C. Davidson and David M. Fleet, for the Wader Study Group



ISSN 0260-3799

---

*Waders Breeding on Wet Grasslands* is published by the Wader Study Group, with the financial assistance of the National Environmental Research Institute of the Danish Ministry of the Environment, The Nature Conservancy Council of Great Britain, and the Directie Natuur, Milieu en Faunabeheer of the Ministerie van Landbouw en Visserij of The Netherlands.

The **Wader Study Group** (WSG) is an international voluntary association of amateur and professional researchers on all aspects of the biology and ecology of waders (or shorebirds). The Group has rapid access to experienced people throughout the international field of wader research. The Group was founded in Britain and its administration is still based in Britain, but it now has a worldwide membership.

The **National Environmental Research Institute** (NERI) under the Danish Ministry of the Environment gives the scientific basis for political decisions affecting the environment and the management of natural resources. NERI is divided in seven research divisions: emissions and air pollution, environmental chemistry, marine ecology and microbiology, freshwater ecology, terrestrial ecology, wildlife ecology, and policy analysis.

Until March 1991 the **Nature Conservancy Council** (NCC) was the Government body responsible for all aspects of nature conservation in Great Britain. It was established by Acts of Parliament dating back to 1949. Its work fell into four main categories: the establishment, maintenance and management of National Nature Reserves; the identification and notification of Sites of Special Scientific Interest; the provision of advice and dissemination of knowledge about nature conservation; and the support and conduct of research relevant to these functions. Since April 1991, this work is undertaken by three country agencies - the Nature Conservancy Council for England (English Nature), the Countryside Council for Wales and the Nature Conservancy Council for Scotland. National co-ordination and international work are undertaken by the Joint Nature Conservation Committee (JNCC) on behalf of the three country agencies.

The **Directie Natuur, Milieu en Faunabeheer** (NMF) (Directorate for Nature Conservation, Environment and Fauna Management) of the Ministerie van Landbouw en Visserij (Ministry of Agriculture and Fisheries) is responsible for the conservation of nature and landscape, wild plant and animal species, and the management of wildlife in the Netherlands.

### **Acknowledgements**

We would like to thank all those who made it possible to produce this volume. The team of the Game Biology Station in Kalø (now National Environmental Research Institute), especially Karsten Laursen, have to be mentioned first. Ursula Weßling and especially Sybille Mielke and Gregor Kölsch typed a great part of the manuscripts. We are grateful to Brigitte Klinner for proof reading the text. Thanks also to all contributors and translators!

Paul Mann and Albert Beintema (pp. 4 and 5) kindly contributed the drawings.

Hermann Hötker, for the Wader Study Group

*Front cover: Black-tailed Godwit (Photograph: John Frikke)*

*Printed by Lake-Shore Graphics, Nottingham, U.K.*

---

---

# **WADERS BREEDING ON WET GRASSLANDS**

edited by  
Hermann Hötter,  
with the assistance of Nicholas C. Davidson and David M. Fleet,  
for the Wader Study Group

*Wader Study Group Bulletin*  
Number 61, Supplement  
April 1991

Published by the Wader Study Group,  
with the financial assistance of the National Environmental Research Institute of the Danish  
Ministry of the Environment, The Nature Conservancy Council of Great Britain, and the  
Directie Natuur, Milieu en Faunabeheer of the Ministerie van Landbouw en Visserij of The  
Netherlands.

---

---

# Waders Breeding on Wet Grasslands - Contents

Hötker, H.	Preface	1
<b>Chapter 1. General Aspects</b>		
Beintema, A.J.	What Makes a Meadow Bird a Meadow Bird?	3
Visser, G.H., Beintema, A.J.	Reproductive Characteristics of Meadow Birds and Other European Waders.	6
<b>Chapter 2. Waders on Wet Grasslands in Different European Countries</b>		
Beintema, A.J.	Status and Conservation of Meadow Birds in the Netherlands.	12
Devos, K., Melre, P. Kuijken, E.	Recent Population Estimates of Meadow-Breeding Waders in Belgium.	14
Klinner, B.	Breeding Waders on Wet Grasslands (Inland Sites) in West Germany: Recent Data.	22
Reinke, E.	Breeding Waders on Wet Grasslands (Inland Sites) in West Germany: Examples for Conservation Programmes	25
Dubois, P.J., Mahéo, R., Hötker, H.	Waders Breeding on Wet Grasslands in France.	27
Rufino, R., Neves, R.	Snipe on Wet Grasslands in Portugal.	31
Smith, K.W.	Breeding Waders of Damp Lowland Grassland in Britain and Ireland.	33
Davidson, N.C.:	Breeding Waders on British Estuarine Wet Grasslands.	36
Frikke, J.	Breeding Waders and Wet Grassland Habitats in Denmark.	42
Hötker, H.	Waders Breeding on Wet Grasslands in the Countries of the European Community - a Brief Summary of Current Knowledge on Population Sizes and Population Trends.	50
<b>Chapter 3. Case Studies</b>		
Jönsson, P.E.	Reproduction and Survival in a Declining Population of the Southern Dunlin <i>Calidris alpina schinzii</i> .	56
Ens, B.J.	Guarding your Mate and Losing the Egg: An Oystercatcher's Dilemma.	69
Kirby, J.S., Green, R.E.	Nest Defence by Black-tailed Godwits on the Ouse Washes, Cambridgeshire, England.	71
Witt, H.	Hatching- and Fledging Success of Some 'Meadow-Birds' on Parcels of Land Cultivated with Different Intensity.	73
Thorup, O.	Population Trends and Studies on Breeding Waders at the Nature-Reserve Tipperne.	78
Kohler, B., Rauer, G.	Grazing to Improve Wader Habitat on Alkaline Meadows in Eastern Austria.	82
<b>Chapter 4. Discussion and Recommendations</b>		
Plenkowski, M.W.	Discussion	86
	Recommendations (English)	87
	Rekommendationer (Danish)	91
	Aanbevelingen (Dutch)	95
	Raccomandazioni (Italian)	99
	Recomendações (Portuguese)	103
	Rekommendationer (Swedish)	89
	Empfehlungen (German)	93
	Recommandations (French)	97
	Recomendaciones (Spanish)	101
	Προτάσεις (Greek)	105

---

7. Οι περιοχές υγρών λιβαδιών πρέπει να υφίστανται διαχείριση διαρκώς, επειδή οι βραχυπρόθεσμες αλλαγές στη διαχείριση εμποδίζουν την πυκνότητα και την επιτυχία αναπαραγωγής των παρυδάτιων πουλιών να φτάσουν σε ικανοποιητικά επίπεδα.

8. Σε όλες τις περιοχές (προστατευόμενες και έξω απ' αυτές) στις οποίες χορηγείται υποστήριξη για διαχείριση με σκοπό την προστασία της Φύσης, πρέπει να υπάρχουν συμφωνημένοι σκοποί και διαχείριση. Αυτοί οι σκοποί, πρέπει να καθορίζεται αν σχετίζονται με την προστασία των πουλιών ή άλλα θέματα προστασίας της Φύσης. Αυτή η διαχείριση πρέπει να παρακολουθείται (και η φροντίδα για την παρακολούθηση να περιλαμβάνεται στον προϋπολογισμό). Η παρακολούθηση αυτή πρέπει να σχεδιάζεται για να ελέγχεται η αποτελεσματική χρήση των χρηματικών πόρων και για να είναι δυνατή η διασαφήνιση των οδηγιών της διαχείρισης.

9. Σε όλες τις περιοχές υγρών λιβαδιών που υφίστανται διαχείριση προς όφελος των παρυδάτιων πουλιών, οι οδηγίες πρέπει να δίνουν έμφαση στη διαχείριση των νερών και πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τα ακόλουθα θέματα:

α) Πρέπει να επιτρέπεται επιφανειακό πλημμύρισμα τουλάχιστον κατά διαστήματα κατά τη διάρκεια του χειμώνα. Το επίπεδο των νερών πρέπει να χαμηλώνεται την άνοιξη για να δημιουργηθούν περιοχές αναπαραγωγής και να γίνει δυνατή γεωργική διαχείριση, αλλά δεν πρέπει να πέφτει κάτω από τα επίπεδα στα οποία περιοχές διατροφής των παρυδάτιων, όπως πρόσκαιρες λιμνούλες, όχθες καναλιών και εκτάσεις υγρών λιβαδιών με υγρό έδαφος, να γίνονται τόσο σπάνιες που να μην επιτρέπουν επιτυχή διατροφή. (Αυτά και άλλα μέτρα διαχείρισης έχουν σκοπό δημιουργία τη κατά το δυνατόν περισσότερο φυσικών συνθηκών. Έρευνες στη Βρετανία, Ολλανδία και Γερμανία έδειξαν ότι το επίπεδο των νερών που είναι κατάλληλο για να βοηθήσει τη διατροφή των παρυδάτιων, χρειάζεται να διατηρείται περίπου τρεις μήνες από την αρχή της αναπαραγωγικής περιόδου. Αργότερα το επίπεδο των νερών μπορεί να χαμηλώνεται αν αυτό είναι αναγκαίο).

β) Ανόργανα λιπάσματα δεν πρέπει να χρησιμοποιούνται σε υγρολίβαδα και χρήση κοπριάς και ασβέστου πρέπει να ελέγχεται αυστηρά. Τα μόνα ζιζανιοκτόνα που θα χρησιμοποιούνται πρέπει να είναι εκείνα που στοχεύουν σε αγριόχορτα τα οποία χρειάζεται να απομακρύνονται για τη διατήρηση της υγείας των ζώων που βόσκουν, ή εκείνων που δια νόμου έχει καθοριστεί να ελέγχονται, ή εκείνων που πρέπει να απομακρυνθούν για λόγους προστασίας.

γ) Η επιτυχία αναπαραγωγής των παρυδάτιων πουλιών ελαττώνεται άμεσα εξαιτίας των απωλειών αυγών και νεοσσών από πάτημα ζώων που βόσκουν σε υψηλές πυκνότητες και/ή εξαιτίας της πρώιμης έναρξης της βόσκησης κατά την άνοιξη (που μπορεί να γίνεται δυνατή με χρήση λιπασμάτων, βλ. β) κι επίσης εξαιτίας του ιδιαίτερα μεγάλου αριθμού ζώων που προκύπτουν με την επιπρόσθετη παροχή τροφής). Γενικά, η βόσκηση δεν πρέπει να αρχίζει ώσπου τα 80% -κατά μέσο όρο- των θηλυκών του είδους που φωλιάζει πιο καθυστερημένα να έχουν αποθέσει την πρώτη σειρά των αβγών τους. (Αυτό χρειάζεται ακριβή καθορισμό με βάση πληροφορίες για την συγκεκριμένη περιοχή). Ενώ η παρουσία ζώων που βόσκουν μπορεί να επιδρά άμεσα αρνητικά στην επιτυχία αναπαραγωγής των παρυδάτιων, η βόσκηση ή το κόψιμο των χόρτων είναι ουσιαστική για τη διατήρηση της δομής

της βλάστησης και της τροφής που χρειάζονται τα πουλιά αυτά. Εφόσον η διαχείριση των λιβαδιών γίνεται μόνο με βόσκηση, τότε πρέπει να καθοριστούν τα ελάχιστα όρια βόσκησης τα οποία πρέπει να καθοριστούν με βάση ερευνητικά δεδομένα ειδικά για την περιοχή και τον τύπο λιβαδιών. Σε πολλές ιδιοκτησίες θα μπορούσε να γίνει ένα σχέδιο βόσκησης κατά το οποίο υψηλού επιπέδου λιβάδια να χρησιμοποιούνται για βόσκηση στην αρχή και τα ζώα να μετακινούνται αργότερα σε περιοχές οι οποίες (στο στάδιο αυτό) είναι σημαντικές για τα παρυδάτια που αναπαράγονται. (Για παράδειγμα, σε περιοχές που αναφέρθηκαν στο (8), βόσκηση ζώων με πυκνότητα δύο ανά εκτάριο πρέπει να αποφεύγεται κατά δύο μήνες αφού έχει αρχίσει η περίοδος αναπαραγωγής των παρυδάτιων).

δ) Θερσιμός για σανό ή φορβή δεν πρέπει να γίνεται μέσα στους δύο μήνες από την αρχή αναπαραγωγής των παρυδάτιων (αυτής που έχει βρεθεί τοπικά). Σε πολλές περιοχές το κόψιμο του σανού δημιουργεί κατοικίες κατάλληλες για παρυδάτια και άλλα πουλιά που φωλιάζουν ή διαχειμάζουν. Έτσι, σε τέτοιες περιοχές, περισσότερο πρέπει να ενθαρρυνθεί το κόψιμο του σανού κατά την κατάλληλη εποχή, παρά η παραγωγή χορτονομής.

ε) Δεν πρέπει να χρησιμοποιούνται εκείνα τα ελμινθοκτόνα και άλλα χημικά τα οποία καταστρέφουν την πανίδα των ασπονδύλων της κοπριάς των ζώων.

στ) Η συντήρηση των αποστραγγιστικών καναλιών πρέπει να γίνεται με τέτοιο τρόπο ώστε στις πλευρές τους να δημιουργούνται αβαθείς πλημμυρισμένες εκτάσεις κατάλληλες για τη διατροφή παρυδάτιων και υδρόβιων πουλιών.

ζ) Οικονομική υποστήριξη για γεωργοκτηνοτρόφους, με σκοπό την ελάττωση της έντασης της γεωργοκτηνοτροφίας, πρέπει να γίνεται υπό όρους κατά την εκτέλεση των οδηγιών της διαχείρισης εναρμονισμένους με τις τοπικές συνθήκες. Αυτές οι οδηγίες πρέπει να αναπτυχθούν από την αρμόδια για την προστασία υπηρεσία της Πολιτείας και το Υπουργείο Γεωργίας, μετά από συζήτηση με ειδικούς για θέματα αναγκών των παρυδάτιων σε κατοικίες αναπαραγωγής. Το Wader Study Group μπορεί να προτείνει τέτοιους ειδικούς.

η) Επιχορηγήσεις πρέπει να δοθούν για μελέτες παρακολούθησης των συνθηκών στα υγρά λιβάδια και στους πληθυσμούς των πουλιών που ζουν εκεί. Επίσης για έρευνα πάνω σε τρόπους προστασίας τους και πλατιάς εξάπλωσης της γνώσης αυτής.